

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	20250 - Cultura Visual. Temes i Símbols en la Història de l'Art
Grup	Grup 3, 1S, GFIL
Guia docent	D
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Nom	20250 - Cultura Visual. Temes i Símbols en la Història de l'Art
Crèdits	2,4 de presencials (60 hores) 3,6 de no presencials (90 hores) 6 de totals (150 hores).
Grup	Grup 3, 1S, GFIL (Campus Extens)
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Andreu Josep Villalonga Vidal andreu.villalonga@uib.es	14:00	15:00	Dimarts	12/09/2017	19/12/2017	Despatx BB21
	09:30	10:30	Dimecres	08/01/2018	09/02/2018	BB21
	14:00	15:00	Dilluns	12/02/2018	01/06/2018	BB21
	09:30	10:30	Dimecres	04/06/2018	29/06/2018	BB21

Contextualització

Aquesta assignatura presenta una introducció a la Cultura Visual, des de la perspectiva metodològica de la Història de l'Art, per tal de dur a terme una aproximació a l'anàlisi i comprensió de la funció i dels significats que les imatges han tingut al llarg de la història.

Tot plegat permetrà la recerca de signes i significats en les imatges i la seva reinterpretació dins el discurs històric, un fet clau envers el desenvolupament teòric i pràctic del grau en Història de l'Art. Així mateix, tenint en compte la importància que els referents i estímuls visuals tenen dins la nostra societat, i la realitat interdisciplinària de que fan gala les principals branques de coneixement que tenen en la Cultura Visual el seu camp d'estudi, aquesta matèria és necessària per a completar la formació de la resta de titulacions de la Facultat de Filosofia i Lletres.

Requisits

Competències

Específiques

- * CE-1. Conciència crítica de les coordenades de l'espai i el temps (diacronia i sincronia), i dels límits i interrelacions geogràfiques i culturals de la Història de l'Art..

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	20250 - Cultura Visual. Temes i Símbols en la Història de l'Art
Grup	Grup 3, 1S, GFIL
Guia docent	D
Idioma	Català

- * CE-8. Coneixements bàsics de iconografia, en tant que clau per a la interpretació de les imatges..

Genèriques

- * CB-3. Tenir la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants de l'àrea d'estudi, a fi d'emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants de caire social, científic o ètic..
- * CB-5. Desenvolupar les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre posteriors estudis amb un alt grau d'autonomia..

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

L'assignatura s'organitza en blocs temàtics que es divideixen en unitats Didàctiques

Continguts temàtics

1. PRINCIPIS BÀSICS DE LA CULTURA VISUAL

- 1.1. La Cultura Visual i les seves definicions.
- 1.2. Acepcions de Cultura.
- 1.3. Mirada, visió i visualitat en el procés de creació artística.

2. EL MÈTODE ICONOGRÀFIC.

- 2.1. aspectes terminològics
- 2.2. Antecedents: Hegel, Warburg i Cassirer.
- 2.3. El mètode iconològic de Panofsky.
- 2.4. La iconologia i els seus límits segons Gombrich.

3. HISTÒRIA DE L'ART I FILOSOFIA GREGA

- 3.1. El filòsof grec a través de l'Art
- 3.2. Plató i el neoplatonisme. Programes simbòlics

4. FILOSOFIA I MASS MEDIA. EXEMPLES PRÀCTICS

Metodologia docent

El mètode de treball d'aquesta assignatura preveu diferents tipus d'agrupació i sistemes de treball, diferenciant les sessions presencials a l'aula d'aquelles sessions de treball no presencial.

Per facilitar i afavorir el treball no presencial i autònom de l'alumnat, l'assignatura es treballarà a través de Campus Extens, amb la utilització de la plataforma educativa. Mitjançant les eines telemàtiques de què disposem, es mantindran tutories electròniques a través del correu intern, es posaran a l'abast dels estudiants materials o recursos per facilitar la comprensió dels continguts (per exemple: articles, enllaços a documents, presentacions de l'assignatura, vídeos, altres materials multimèdia), dinamitzar la participació del grup, fomentar la col·laboració, i mantenir l'organització del treball a través del calendari i les notícies.

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	20250 - Cultura Visual. Temes i Símbols en la Història de l'Art
Grup	Grup 3, 1S, GFIL
Guia docent	D
Idioma	Català

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes magistrals	Grup gran (G)	El professor exposarà a classe els fonaments teòrics que articulen les diferents unitats didàctiques amb el suport de presentacions de powerpoint.	45
Classes pràctiques	pràctiques a l'aula	Grup mitjà (M)	Diàleg a l'aula per tal d'analitzar l'ús de continguts filosòfics en els mass media, a partir d'exemples concrets.	14
Avaluació	Examen final	Grup gran (G)	Sessió a l'aula per a dur terme un examen escrit sobre la matèria explicada a les classes teòriques i treballada a les pràctiques i per mitjà de l'estudi autònom. La prova constarà de dues parts: una dedicada a la lectura d'imatges i l'altra a l'elaboració d'una proposta d'interpretació iconogràfica. Aquest examen es durà a terme a finals del quadrimestre, en la data oficial de l'examen durant el període de l'avaluació complementària i serà recuperable durant el període d'avaluació extraordinària.	1

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Preparació de la matèria	Estudi dels continguts de l'assignatura per a superar els exàmens, tant de la matèria teòrica explicada a classe com dels continguts treballats a les pràctiques.	90

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	20250 - Cultura Visual. Temes i Símbols en la Història de l'Art
Grup	Grup 3, 1S, GFIL
Guia docent	D
Idioma	Català

Classes magistrals

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (recuperable)
Descripció	El professor exposarà a classe els fonaments teòrics que articulen les diferents unitats didàctiques amb el suport de presentacions de powerpoint.
Criteris d'avaluació	elaboració d'un dossier que inclogui un esquema dels continguts temàtics desenvolupat al llarg del curs, amb incorporació, si escau, de les referències bibliogràfiques i dels materials didàctics disponibles a través de Campus Extens que l'alumne ha emprat per preparar la part teòrica de l'assignatura.

Percentatge de la qualificació final: 50% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 0% per a l'itinerari B

pràctiques a l'aula

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (recuperable)
Descripció	Diàleg a l'aula per tal d'analitzar l'ús de continguts filosòfics en els mass media, a partir d'exemples concrets.
Criteris d'avaluació	elaboració d'un dossier que inclogui un esquema dels continguts temàtics desenvolupat al llarg del curs, amb incorporació, si escau, de les referències bibliogràfiques i dels materials didàctics disponibles a través de Campus Extens que l'alumne ha emprat per preparar la part pràctica de l'assignatura.

Percentatge de la qualificació final: 20% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 70% per a l'itinerari B

Examen final

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves d'execució de tasques reals o simulades (recuperable)
Descripció	Sessió a l'aula per a dur terme un examen escrit sobre la matèria explicada a les classes teòriques i treballada a les pràctiques i per mitjà de l'estudi autònom. La prova constarà de dues parts: una dedicada a la lectura d'imatges i l'altra a l'elaboració d'una proposta d'interpretació iconogràfica. Aquest examen es durà a terme a finals del quadrimestre, en la data oficial de l'examen durant el període de l'avaluació complementària i serà recuperable durant el període d'avaluació extraordinària.
Criteris d'avaluació	L'examen constarà de preguntes breus consistents en la identificació d'imatges i en l'elaboració d'una proposta d'interpretació iconogràfica.

Percentatge de la qualificació final: 30% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 30% per a l'itinerari B

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

- AGHION, I./BARBILLON, C./LISSARRAGUE, F., Guía iconográfica de héroes y dioses de la antigüedad, Alianza, Madrid 2008.
- CARMONA MUELA, J., Iconografía clásica: guía básica para estudiantes, Akal, Madrid 2002.
- CARMONA MUELA, J., Iconografía cristiana: guía básica para estudiantes, Akal, Madrid 1998.
- CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M. A., Introducción al método iconográfico, Ariel, Barcelona 1998.
- DUCHET-SUCHAUX, G./ PASTOUREAU, M., Guía iconográfica de la Biblia y los Santos, Alianza, Madrid 2009.

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	20250 - Cultura Visual. Temes i Símbols en la Història de l'Art
Grup	Grup 3, 1S, GFIL
Guia docent	D
Idioma	Català

MARTÍNEZ DE LA TORRE, C. Et Al., *Mitología clásica e iconografía cristiana*, Editorial Universitaria Ramon Areces, Madrid 2010.

WALKER, J./ CHAPLIN, S., *Una introducción a la Cultura Visual*, Octaedro, Madrid 2002.

Bibliografia complementària

- BURKE, P., *¿Qué es la historia cultural?*, Paidós, Barcelona 2006
- BURKE, P., *Visto y no visto. El uso de la imagen como documento histórico*, Crítica, Barcelona 2001
- ESTEBAN LORENTE, J. F., *Tratado de iconografía*, Istmo, Madrid 1990
- FALOMIR, M, (ed.), *El retrato del Renacimiento*, Madrid, 2008.
- GARCÍA MAHÍQUES, R., *Iconografía e Iconología. La Historia del Arte como Historia Cultural*, Encuentro, Madrid 2008.
- GARCÍA MAHÍQUES, R., *Iconografía e Iconología. Cuestiones de Método*, Encuentro, Madrid 2009.
- GOMBRICH, E. H., *A la recerca de la història cultural*, L'Estel, València 1974
- GOMBRICH, E. H., "Introducción: Objetivos y límites de la iconología", en *Imágenes simbólicas. Estudios sobre el arte del Renacimiento*, Alianza, Madrid 1983, pp. 1-22
- GUASCH, A.M., 'Un estado de la cuestión', en *Estudios Visuales*, nº 1, diciembre 2003, pp 8-16.
- MIRZOEFF, N., *Una introducción a la cultura visual*, Paidós, Barcelona 2003
- MITCHELL, W.J.T., 'Mostrando el ver: una crítica de la cultura visual', en *Estudios Visuales*, nº 1, diciembre 2003, pp 17-40.
- MORALEJO ÁLVAREZ, S., *Formas elocuentes : reflexiones sobre la teoría de la representación*, Akal, Madrid 2004
- MOXLEY, K., 'La nostalgia de lo real. La problemática relación de la Historia del Arte con los estudios visuales', en *Estudios Visuales*, nº 1, diciembre 2003, pp 41-59.
- PANOFSKY, E., *El significado de las artes visuales*, Alianza, Madrid 1980.
- PANOFSKY, E., *Estudios sobre iconología*, Alianza, Madrid 1989.
- PELLEGRINO, F.; POLETTI, F., *Episodios y personajes de la literatura*, Electa, Barcelona, 2004.
- RAPELLI, P., *Grandes dinastías y símbolos del poder*, Electa, Barcelona, 2005.
- REAU, L., *Iconografía del Arte cristiano* (5 vol.), Ediciones del Serbal, Madrid 1998.
- SHINER, L., *La invención del arte. Una historia cultural*, Paidós, Barcelona 2004.
- STURKEN, M.; CARTWRIGHT, L., *Practices of Looking: An Introduction to Visual Culture*, Oxford University Press, 2009.
- SOLER DEL CAMPO, A, (ed.), *El arte del poder. La Real Armeria i el retrato de corte*, Madrid, 2010.

Altres recursos

Aquesta assignatura disposa d'una aula virtual, a Campus Extens. En aquesta plataforma educativa es posa a l'abast dels estudiants materials o recursos per facilitar la comprensió dels continguts (per exemple: articles, enllaços a documents, presentacions de l'assignatura, vídeos, altres materials multimèdia), i tota la informació necessària per al desenvolupament i organització de les pràctiques.